

ДО СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ НА

ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

СОФИЯ

ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ	
Регистрационен индекс	Дата
ВСС - 7642	15-11-2024

*Относно: Въпроси, зададени от Биляна Гяурова-Вегертседер –
директор на Български институт за правни инициативи*

**УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ НА ВИСШ
СЪДЕБЕН СЪВЕТ,**

Представям на вниманието Ви отговорите на въпросите, зададени от директора на Български институт за правни инициативи, г-жа Биляна Гяурова-Вегертседер, постъпили във Висш съдебен съвет с писмо изх. №: ИПСН 343/11.11.24 г. на основание чл. 50, ал. 1 от Наредбата за конкурсите за магистрати и за избор на административни ръководители в органите на съдебната власт, във връзка с чл. 194а, ал. 6 от ЗСВ.

1. Смятате ли, че следва да продължи реформата в съдебната власт след решението на КС от 26.07.2024 г. относно промените в Конституцията на Република България, обн. в ДВ бр. 106 от 22.12.2023 г., и ако да - в каква посока?

Да. Реформата на съдебната система трябва да продължи, но след ясно очертаване на стратегическите цели пред обществото и България. Нужен е и обществен консенсус за промените в сферата на правосъдието, с очертаване на ясни мерки за преодоляване съществуващите дефицити. Решението на Конституционния съд от 26.07.2024г. даде отговор на някои въпроси, относно възможността за промени, които са от компетенциите на Обикновено народно събрание. Лично аз винаги съм смятал, че конституционната рамка не е причината обществото ни да усеща дефицити на справедливост в правосъдието. Голяма част от приписваните на правосъдието проблеми, всъщност са образователни и се дължат на незнание на механизмите, по които работи правосъдната система. Считаю, че за оформяне на обществено правосъзнание, основано на европейски ценности, е необходимо предвиждане на механизми за взаимодействие между правосъдните органи и образователните институции. Това би подпомогнало образоваността в обществото по правни въпроси и би спестило немалка част от задачите пред правосъдието.

2. Смятате ли, че настоящият състав на ВСС следва да избере нов главен прокурор и нов председател на Върховния административен съд?

ВСС изпълнява правомощията си по всички други дейности, поверени му от Конституцията и законите, за да може съдебната система да функционира нормално. При липсата на нарочно произнасяне от компетентните институции в

друг смисъл, считам, че до встъпването на нов ВСС, настоящият има нужната компетентност и за тези два избора.

- 3. Проблемът с неравномерната натовареност е повсеместен и все още не е намерена формулата, чрез която да се постигне баланс между отделните съдебни райони. Какви са Вашите виждания за въвеждане на инструменти (от нормативен и организационен характер) за постигане на по-равномерна натовареност между органите на съдебната власт и отделните магистрати?**

Неравномерната натовареност е явление, което се задълбочава от много години и се дължи на забавени структурни реформи, които да следват променящата се икономическа и демографска обстановка в отделните региони от страната. Такъв пример е въвеждането на модел за реформа на съдебната карта, което е от правомощията на ВСС. За изработване на такъв модел се предполагат стратегически предвиждания, широко обществено обсъждане и комплекс от нормативни промени. Технологичните нововъведения ще подобрят свързаността между отделните институции и биха повишили значително възможността да се възлагат за произнасяне на по-ненатоварени органи производства, които не предполагат явяване на страните в открито съдебно заседание. Последното би облекчило ситуацията с неравномерното натоварване, би дало поглед за качеството на работа в съдилища от други съдебни райони, което е важно за децентрализацията на конкурсите за повишаване. За да се решат съществуващите проблеми, трябва да се промени концепцията на мисленето, което е довело до натрупването им, както и да се излезе от рамката на сега съществуващите модели.

- 4. Една от широко дискутираните теми в съдийските среди е тази за възнагражданията и начина на определянето им. Какво е Вашето мнение по въпроса? Смятате ли, че разликата във възнагражданията между инстанциите е прекомерна? Необходимо ли е законово закрепване на критериите за определяне на възнагражданията на всички нива в системата, а не само на т.нар. „трима големи“?**

Темата с възнагражданията засяга чувството за справедливост на работещите вътре в съдебната система. Въпросът пряко касае темата с натовареността, както и принципите за адекватно определяне на възнагражданията. Сега действащият механизъм води до непрекъснато увеличаване на разликата при възнагражданията на магистратите между най-ниските и по-високите инстанционни нива, което прави отликите между нивата прекомерна, сравнено с действителната натовареност. Според мен е необходимо законово закрепване на критерии за възнагражданията на длъжността „съдия“ и „върховен съдия“, както и предвиждане на надбавки за работа в различните нива – районно, окръжно и апелативно, определяни от ВСС, както и надбавки за ранг и длъжности. Намаляването на разликата във възнагражданията между нивата би намалило и кариерните стремежи на значителна част от съдиите, което би подобрило бързината на конкурсните процедури. Последното би довело и до естествено намаляване на продължителните командирования.

- 5. На 1.07.2024 г. КС на РБ излезе с решение, което обявява за противоконституционни текстовете от ЗМ и ГПК въвеждащи задължение за провеждане на процедурата по медиация по някои видове дела. Какво е мнението Ви за прилагането/използването на процедура по медиация в рамките на висящ съдебен процес?**

Предвид обстоятелството, че съм част от работната група, изготвила новия законопроект за промени в ГПК и Закона за медиацията, който следва да бъде внесен за обсъждане и приемане в НС, не считам че следва да развивам повече идеите за перспективите пред медиацията у нас. Използвам от 2015 година съдействието на Центъра за медиация към районен и окръжен съд Варна и през целия си период на ръководене на Окръжен съд – Варна съм насърчавал медиацията в правосъдието и в региона. Мисля че законодателните промени по въвеждане на медиационната процедура като част от гражданското съдопроизводство закъснях с няколко години, но съм убеден че медиацията скоро ще бъде част от законодателството и правосъдната практика в България.

- 6. През 2016 г. в ЗСВ бяха приети промени, които закрепиха законово определени параметри на съдийското самоуправление. Какво е Вашето мнение за приложението им на практика за времето на действието им? Как се реализира съдийското самоуправление в съда, в който правораздавате? Има ли необходимост от разширяване и в каква посока?**

Съдийското самоуправление е една добра идея, която не е въведена дефинитивно в българското законодателство и не е развита като стратегия, с конкретни гаранции за прилагането ѝ. Отделните законови разпоредби, даващи възможности на Общите събрания на съдилищата не са достатъчни, за да очертаят профила на съдийското самоуправление и да осигурят на съдийската общност гарантирано участие в процесите по управление на органите на съдебната власт. В съда, който ръководя, участието на Общото събрание в процесите по управлението се реализира чрез ангажиране при приемането на редица вътрешни правила, като правила за разпределение на работата при заместване на отсъстващ съдия, определяне на индивидуална натовареност на съдии с намалена трудоспособност, при командироване и др. Има необходимост от ясно законово дефиниране на понятието „съдийско самоуправление“, определяне на параметрите му и ясно посочване на тежестта на взетите решения на общите събрания при решаване на управленски и кадрови въпроси.

- 7. Вече няма общ Кодекс за етично поведение на българските магистрати. Смятате ли, че това беше по-доброто решение или кодексът трябваше да остане единен?**

Убеден съм, че не кодексът за етично поведение учи съдиите на поведенчески правила, а водещи са техните ценности и устойчив морал. По тази причина, смятам че съдиите следва да бъдат преценявани като профил преди постъпване в съдебната система, защото впоследствие трудно биха били научени на етични правила, които не възприемат като своя ценност.

Съдът и прокуратурата са част от правосъдната система и е нормално всички български магистрати да имат един етичен кодекс. Промяната е факт, а кое е по-доброто решение ще покаже бъдещето.

- 8. Бихте ли обяснили малко повече за Вашата мотивация да кандидатствате за председател на горестоящ съд, като се има предвид факта, че в конкурса участва кандидат от АС-Варна, подкрепен от Общото събрание на съдиите?**

Подробно съм разказал за мотивацията си в представената концепция. Продължително говорих за мотивацията си и на общото събрание на съдиите от Апелативен съд Варна на 07.11.2024г. Решението за участие в настоящия конкурс бе взето от мен преди да узная за подкрепата към колегата. Законната процедура е ясна и дава тази възможност. Считам, че наличието на повече от една кандидатура, за която и да е позиция, гарантира конкурентност на идеи и профили, което винаги дава възможности за избор пред ВСС.

- 9. На стр. 9 от Вашата концепция посочвате кои съдии са командировани в АС-Варна. От концепцията Ви, както и от Регистъра на командированите магистрати е видно, че в съда има командирован съдия за повече от 68 месеца. Как гледате на дългосрочното командироване на магистрати?**

Темата с незаетите щатове на съдиите и продължителността на сроковете за командироване не е нова за съдебната система. Бавността на конкурсите за повишаване на съдиите предполага продължителен кадрови дефицит, в случай на овакантиране на щат. В качеството си на административен ръководител не съм бил привърженик на временно попълването на щатовете в съда, чрез командироване. Предвид сериозния брой командировани съдии от ръководени от мен съд в други органи на съдебната власт (12 към настоящия момент - в т.ч. и за колегата, който визирате), ми се е налагало да предприемам действия за командироване на съдии в ОС – Варна. Не одобрявам идеята за дългосрочно командироване на магистрати, но законовите механизми за кариерно развитие и практиката често го правят необходимо.

- 10. На стр. 34 от Вашата концепция залагате като мярка обучения по ЗСРС и сочите, че са налице „достатъчно противоречиви практики на отделни председатели на окръжни съдилища в страната. Бихте ли дали примери за противоречива практика и какво е Вашето виждане в тази посока?**

С оглед дългогодишния ми опит в даването на разрешения за прилагане на СРС, контактите ми с колегите – председатели и зам.-председатели на окръжните съдилища от апелативния район, както и с оглед обобщенията, дадени в докладите на НБКРС, съм установил разлики при произнасянията по сходни ситуации, както и затруднения по някои типични за региона проблеми. С оглед чувствителната материя не бих могъл да дам конкретни примери, но бих насочил, че се касае за въпроси, свързани с

компетентността на даващия разрешението орган, дублиране на искания от различни служби спрямо едно лице и др.

11. На стр. 39 от Вашата концепцията посочвате, че е „необходимо да се работи за промяна на непоклатимото убеждение, че съдията говори чрез постановените си актове и това е напълно достатъчно. Раздялата с модела на „Спиралата на мълчанието“, характерен за магистратската гилдия - силна солидарност и мълчалива отбрана за защита от обвиненията на изпълнителната власт, би била много полезна“. Бихте ли развили тази идея и какви мерки бихте взели при посегателства от страна на другите власти върху независимостта на съдиите от АС-Варна? Бихте ли споделили имали ли сте такива случаи, касаещи ОС-Варна?

Споделям виждането, че за изграждането и поддържането на общественото доверие ключово значение има воденето на активна комуникационна политика. Като ръководител винаги съм подкрепял именно такъв подход. Прякото общуване на магистрати с медии и подрастващи ме е убедило, че именно това е най-ефективният начин за промяна в негативните нагласи към съдебната система. Това беше и причината да бъде създадена регионалната образователна програма „Час по правосъдие“, преди повече от 10 години, в която да бъдат обхванати всички деца в училищна възраст. През тези години съдиите в Окръжен съд – Варна са имали възможността да се срещнат и директно да общуват с над 12 000 деца и младежи. Това ни позволи да дискутираме с ученици и студенти правни въпроси, по които магистратите са споделяли своят опит и експертиза. Предвид обществената роля, която имаме често сме давали гласност и сме проявявали солидарност при участието си в подкрепа на различни каузи, по отношение на устойчивост, екологична отговорност, благотворителност, социални и културни инициативи. Ангажираността във всички тези дейности, които попадат извън пряката работа на съдиите – правораздаването и постановяването на съдебни актове, е нашето разбиране за създаване на обществено доверие.

При опити за посегателства от страна на другите власти върху независимостта на съдиите от АС-Варна ще се търси обществена подкрепа чрез даване публичност на случая. За времето, в което съм бил административен ръководител на Окръжен съд – Варна институцията не е била обект на подобен натиск. Факт е, че в последните години намаляха случаите на нападки към съдебната власт от представители на другите власти, но все още има и изключения от духа на толерантно взаимодействие между тях.

С уважение: **Marin
Georgiev
Marinov**